

OKRĄGŁY STÓŁ DOTYCZĄCY FINANSOWANIA EFEKTYWNOŚCI ENERGETYCZNEJ W POLSCE

15 MAJA 2018

WARSZAWA, POLSKA

Miejsce: Hotel Marriott, Al. Jerozolimskie 65/79, Warszawa

Organizowany przez Komisję Europejską we współpracy z Ministerstwem Energii, Narodowym Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (NFOŚiGW) oraz UN Environmental Finance Initiative (UNEP FI).

Tło spotkania:

W ramach inicjatywy „Inteligentne finanse na rzecz inteligentnych budynków” Komisja Europejska organizuje serię spotkań pod nazwą „Forum Zrównoważonych Inwestycji Energetycznych” (Forum SEI) na rzecz wzmocnienia współpracy pomiędzy interesariuszami sektora publicznego i prywatnego w celu opracowania programów inwestycyjnych i schematów finansowania na szeroką skalę. Fora SEI będą się składać z ponad 30 wydarzeń w 15 państwach członkowskich w latach 2016-2019; informacje o wcześniejszych i nadchodzących wydarzeniach można znaleźć na stronie [SEI forums](#).

Pierwsza konferencja regionalna poświęcona finansowaniu efektywności energetycznej w Polsce, Czechach, Słowacji i na Litwie odbyła się w Warszawie 30 listopada 2017 r. Wydarzenie zgromadziło około 130 uczestników zajmujących się finansowaniem efektywności energetycznej, w tym m.in. przedstawiciele sektora finansowego, przedstawiciele rządu, sektora efektywności energetycznej, w tym organizatorów projektów, instytucje regionalne i lokalne. Prezentacje z tego wydarzenia można znaleźć [tutaj](#). Mogą one posłużyć w przygotowaniu i zapoznaniu się z tematyką spotkania *Okrągłego Stołu*.

Celem krajowego *Okrągłego Stołu* jest kontynuacja dialogu pomiędzy kluczowymi polskimi interesariuszami na temat poprawy dostępu do instrumentów finansowania efektywności energetycznej, a także wymiana poglądów i doświadczeń oraz określenie wspólnych celów i możliwych rozwiązań, które należy wprowadzić w kontekście obecnej polityki i praktyk biznesowych. Spotkanie będzie prowadzone w formie warsztatów w małych grupach tematycznych umożliwiających wymianę doświadczeń między uczestnikami.

Wydarzenie organizowane jest w ramach umowy z Forum Zrównoważonych Inwestycji Energetycznych, finansowanej ze środków programu Unii Europejskiej Horyzont 2020, zarządzanej przez Agencję Wykonawczą ds. Małych i Średnich Przedsiębiorstw (EASME).

PROGRAM

9:30 Sesja plenarna – otwarcie spotkania

- Wystąpienia wprowadzające
  - Ministerstwo Energii Pan Tadeusz Skobel, Podsekretarz Stanu
  - NFOŚiGW - Pan Kazimierz Kujda, Prezes Zarządu
- Tworzenie warunków sprzyjających połączeniu sektora efektywności energetycznej i sektora finansów:
  - Perspektywa Unii Europejskiej
Pani Margot Pinault, Komisja Europejska - DG Energy
  - Wykorzystanie funduszy publicznych w finansowaniu efektywności energetycznej
Pan Marcin Janiak, Ministerstwo Energii
  - Perspektywa sektora finansowego
Pan Bolesław Meluch, Związek Banków Polskich
- **Przedstawienie sesji tematycznych i omówienie metod ich prowadzenia**
  - Pani Céline Tougeron – Agencja Wykonawcza Komisji Europejskiej ds. Małych i Średnich Przedsiębiorstw (EASME) i Pan Andrzej Rajkiewicz – Narodowa Agencja Poszanowania Energii S.A. (NAPE)

10:30 Przerwa kawowa

11:00 Sesje tematyczne – część pierwsza

1. Rozwój rynku kontraktowania efektu energetycznego (EPC) i przedsiębiorstw usług energetycznych (ESCO)
2. Poprawa finansowania efektywności energetycznej w sektorze przemysłu w tym MŚP
3. Promowanie koncepcji Kompleksowej Obsługi Inwestorów (KOI)
4. Rozwój instrumentów finansowania efektywności energetycznej w budynkach jednorodzinnych

12:30 Lunch

13:30 Sesje tematyczne – część druga (kontynuacja)

14:45 Przerwa kawowa

15:00 Sesja plenarna – zakończenie spotkania

- Przedstawienie przez sprawozdawców wniosków z sesji tematycznych na temat kluczowych rekomendacji
- Dyskusja i plany na przyszłość

16:15 Podsumowanie

16:30 Rozmowy kulturalne

Tło spotkania

Podczas spotkania krajowego *Okrągłego Stołu* uczestnicy będą podzieleni na cztery sesje tematyczne:

- Temat 1: Rozwój rynku kontraktowania efektu energetycznego (EPC) i przedsiębiorstw usług energetycznych
- Temat 2: Poprawa finansowania efektywności energetycznej w sektorze przemysłu, w tym MŚP
- Temat 3: Promowanie koncepcji Kompleksowej Obsługi Inwestorów
- Temat 4: Rozwój instrumentów finansowania efektywności energetycznej w budynkach jednorodzinnych

Sesje te będą opierać się na wnioskach przedstawionych podczas konferencji regionalnej i mają prowadzić do konkretnych rozwiązań w ramach każdego tematu. Niniejszy dokument ma na celu przybliżenie tematyki oraz kluczowych pytań istotnych dla każdej z sesji tematycznych co pomoże uczestnikom przygotować się do spotkania.

W celu umożliwienia otwartej dyskusji, spotkanie odbędzie się zgodnie z regułą „Chatham House” – oznacza to, że punkty dyskusji nie będą przypisywane żadnej osobie, ani organizacji. Nie dążymy do jednego uniwersalnego konsensusu poglądów, ale do wygenerowania jak największej liczby pomysłów ważnych dla przyszłości finansowania zrównoważonych inwestycji w zakresie efektywności energetycznej w Polsce.

Sesje tematyczne będą uwzględniały prezentacje nawiązujące do obecnej sytuacji w Polsce oraz doświadczenia przedstawicieli z krajów członkowskich Unii Europejskiej. Dyskusje odbędą się w języku polskim i angielskim z obustronnym tłumaczeniem. Sprawozdawca każdej z grup tematycznych będzie odpowiedzialny za przedstawienie wniosków końcowych oraz sformułowanie pięciu (lub więcej) rekomendacji zarówno dla sektora publicznego jak i prywatnego.

Pierwsze badania rynku efektywności energetycznej miały miejsce w Polsce w latach 90-tych i zaowocowały powstaniem instrumentów finansowych na rzecz efektywności energetycznej. Program wsparcia finansowego na działania termomodernizacyjne w budynkach, źródłach ciepła średniej wielkości oraz sieciach ciepłowniczych, został utworzony w 1998 r., jako Fundusz Termomodernizacji zarządzany przez BGK. Fundusz obsłużył ponad 40 000 projektów w tych branżach i zaangażował wiele banków komercyjnych. Opracowanie programu odbyło się przy wsparciu Unii Europejskiej poprzez fundusze PHARE oraz Królestwa Danii w ramach współpracy dwustronnej. W tym okresie powstawały pierwsze agencje poszanowania energii wspierane przez międzynarodowych lub krajowych darczyńców oraz rozwijała się coraz szybciej grupa konsultantów specjalizująca się w identyfikacji i ocenie potencjału efektywności energetycznej w każdym z sektorów gospodarki. Przygotowany w 1999 r. standard audytu energetycznego budynków jest nadal podstawowym dokumentem wymaganym przez każdą instytucję zapewniającą finansowanie działań w zakresie efektywności energetycznej w sektorze budynków. W przypadku innych sektorów zakres i forma audytu efektywności energetycznej zostały przygotowane w 2012 r. i są wykorzystywane w systemie „białych certyfikatów”, a w szczególności dla oceny potencjału efektywności energetycznej w procesach przemysłowych.

Po przystąpieniu Polski do Unii Europejskiej oraz uruchomieniu wsparcia w ramach unijnej polityki spójności, Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej stał się Instytucją Wdrażającą POIiŚ i przygotował kilka programów finansowych na rzecz poprawy efektywności energetycznej budynków publicznych, mieszkalnych, źródeł ciepła i w przemyśle. Efektywność energetyczna była także tematem programów zarządzanych przez NFOŚiGW, współfinansowanych z mechanizmu finansowego EOG oraz w ramach Systemu Zielonych Inwestycji. Ministerstwo Energii (ówczesne Ministerstwo Gospodarki) we współpracy z Narodowym Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej opracowały w 2014 r., ogólnokrajowy program doradczy na rzecz efektywności energetycznej i OZE, finansowany przez UE, oparty na zasobach i infrastrukturze Wojewódzkich Funduszy Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej. Instytucje te pomagają również inwestorom komunalnym i prywatnym w przygotowywaniu do wdrożenia działań zwiększających efektywność energetyczną w budynkach, źródłach energii i dużym przemyśle, a także w MŚP.

Wykorzystanie funduszy strukturalnych UE w celu wspierania działań na rzecz efektywności energetycznej zmienia się na poziomie regionalnym, z bezpośrednich dotacji dla właścicieli budynków lub MŚP na instrumenty finansowe, takie jak pożyczka JESSICA 2 i inne.

Promocja instrumentów finansowych odbywa się również przy wsparciu KE i Banku Światowego. Należy wspomnieć o wczesnych projektach Banku Światowego mających na celu wsparcie ESCO w Krakowie i opracowanie sposobu przepływu środków na rzecz efektywności energetycznej w gospodarce komunalnej. Następnie inicjatywa POLSEFF, dotycząca zwiększenia efektywności energetycznej w MŚP, została wdrożona przez EBOR przy wsparciu KE. Obecnie EBOR prowadzi inicjatywę POLREFF finansowania środków efektywności energetycznej w domach jednorodzinnych.

W drugiej połowie lat 90-tych, ze względu na drastyczny wzrost cen energii, dość często stosowano rozwiązanie EPC/ESCO mające na celu identyfikację potencjału oszczędzania energii w sektorze publicznym i niepublicznym. Obecnie podejście to napotyka wiele przeszkód natury prawnej i wymaga silniejszej promocji oraz wsparcia ze strony organów publicznych.

Kwestia efektywności energetycznej domów jednorodzinnych stała się bardzo ważna, kiedy zostały one zidentyfikowane jako jeden z głównych sektorów, mających wpływ na zanieczyszczenie powietrza i smog. Dodatkowo, kwestia ta związana jest z ubóstwem energetycznym wielu rodzin mieszkających w takich domach. Rozwiązanie tego problemu jest przedmiotem bieżących działań kilku ministerstw. Kształt specjalnych instrumentów finansowych jest opracowywany przez Bank Światowy i KE w ramach projektu „Polska: Regiony rozwijające się”.

Czwarty Krajowy Plan Działań dot. efektywności energetycznej z grudnia 2017 r¹ stanowi dobrą podstawę do dyskusji zaplanowanej podczas *Okrągłego Stołu*. Znajduje się w nim historyczny przegląd instrumentów finansowych służących wspieraniu działań na rzecz efektywności energetycznej we wszystkich sektorach gospodarki. Przedstawiono w nim również wyniki różnych analiz, przygotowanych przez organizacje publiczne oraz niepubliczne, które należy rozważyć przy tworzeniu nowych instrumentów.

---

¹ https://ec.europa.eu/energy/sites/ener/files/documents/pl_eneap_2017_pl.pdf
https://ec.europa.eu/energy/sites/ener/files/documents/pl_annual_report_2017_en.pdf

1. Rozwój rynku kontraktowania efektu energetycznego (EPC) i przedsiębiorstw usług energetycznych (ESCO)

Moderator: Pan Bartosz Marciniak, PROMAR Sp. z o.o.

Sprawozdawca: Pan Marcin Jamiołkowski, NFOŚiGW

Prelegenci:

1. Pan Robert Pernetta, EIB – Wytyczne EuroStat dotyczące rozliczania się z EPC
2. Pan Marcel Lauko, Energy Center Bratislava - Doświadczenia EPC na Słowacji
3. Pan Marcin Janiak, Ministerstwo Energii - Bariery w rozwoju rynku ESCO w Polsce

Cel i tło

Celem sesji jest opracowanie zaleceń dotyczących eliminacji barier dla rozwoju rynku EPC / ESCO oraz stworzenie instrumentów wsparcia dla projektów opracowanych przez uczestników rynku. Dziś koncepcja EPC nie jest często stosowana, mimo że istnieje znaczny niewykorzystany potencjał oszczędności energii. Niektórzy dostawcy technologii oferują EPC związane z zakupem sprzętu stosowanego

w procesach technologicznych lub w sektorze budynków użyteczności publicznych. Jest też kilka firm, oferujących EPC, które są generalnym wykonawcą gwarantującym efekt energetyczny. EPC może być łączona z programem "białych certyfikatów", ale tylko w przypadku planowanych inwestycji (niezrealizowanych).

Wykorzystanie EPC w komunalnym sektorze publicznym jest ograniczone przez traktowanie takich kontraktów przez organy podatkowe jako dług w znaczeniu prawa finansowego. Stwarza to barierę dla gmin, które finansują zadłużeniem większość projektów infrastrukturalnych do maksymalnego limitu zadłużenia określonego przez prawo. Niemniej jednak niektóre projekty pilotażowe zostały wdrożone w ramach ustawy o partnerstwie publiczno-prywatnym i zarejestrowane w bazie danych Ministerstwa Inwestycji i Rozwoju.

EuroStat opublikował dnia 19 września 2017 r., znowelizowaną notę dotyczącą rejestrowania umów związanych z efektem energetycznym (EPC) w budżetach krajowych. Te wytyczne są szczególnie istotne, gdyż wyjaśniają na jakich podstawach dana umowa typu EPC zrealizowana w sektorze publicznym a sfinansowana przez trzecią stronę mogłaby być uznana jako pozycja pozabudżetowa, zgodnie z nową interpretacją Europejskiego Systemu Kont z 2010 r. W celu promocji stosowania tej wytycznej Eurostat wspólnie z EBI opracowali nowy poradnik dla praktyków, który został opublikowany w maju 2018 r. Poradnik ten lepiej definiuje warunki, w których dostawca usług w trybie EPC może być uznany jako właściciel zasobów materialnych danego projektu, a realizowana umowa może być traktowana poza budżetem.

Ważne jest ustalenie jaki wpływ mogą mieć te wytyczne na ograniczanie barier występujących na polskim rynku.

Sesja poświęcona rozwojowi rynku EPC / ESCO na Forum SEI dotyczącym Finansowania Efektywności Energetycznej, które odbyło się w Warszawie w dniu 30 listopada 2017 r., wykazała znaczne zainteresowanie obecną i potencjalną przyszłą rolą przedsiębiorstw usług energetycznych, ale także różnicami pod względem tego, jak rozumieją one ESCO i w jaki sposób działają. Podczas spotkania zaprezentowano dobre praktyki dotyczące umów EPC. Stwierdzono również, że koncepcja ta wymaga większego wsparcia, aby uwolnić większy potencjał związany z oszczędnościami energii.

Zaprezentowano przykład projektu EPC w Sosnowcu gdzie celem było podjęcie rzeczywistej, gwarantowanej i kompleksowej poprawy infrastruktury budynków publicznych. Na mocy umowy EPC pomiędzy miastem a wykonawcą (ESCO) określono gwarancję po stronie ESCO oraz że w 87 obiektach budowlanych zostanie osiągnięta oszczędność energii wynosząca co najmniej 20%. Przedsięwzięcia efektywności energetycznej, w tym: kontrole na miejscu, optymalizacja systemów zarządzania budynkami, zdalny monitoring i zarządzanie energią zostały wdrożone w ciągu jednego roku. Projekt działa od czterech lat, a oszczędność zużycia energii osiągnęła poziom zgodny z założeniami.

Polskie Ministerstwo Inwestycji i Rozwoju zajmuje się promocją partnerstwa publiczno-prywatnego, w tym tak zwanych kontraktów na efekt energetyczny, a także udostępnia informacje o dobrych praktykach, takich jak w Sosnowcu za pośrednictwem swojego portalu. Ponadto, Ministerstwo Inwestycji i Rozwoju oferuje paletę szkoleń oraz usług doradczych dla zainteresowanych instytucji publicznych.

Na poziomie europejskim istnieją liczne inicjatywy, które mogą zainspirować i wzbogacić ten proces w Polsce. Projekt "GuarantEE - usługi energetyczne dla budynków w Europie" realizowany w ramach programu Horyzont 2020, skierowany jest przede wszystkim na właścicieli budynków prywatnych, ma za zadanie opracowanie i przetestowanie wariantów umów EPC, które mogą zapewnić większą elastyczność. Interesariusze rynku będą intensywnie zaangażowani w analizę obecnych barier i określenie odpowiednich rozwiązań umownych. W przypadku wynajmowanych obiektów celem jest opracowanie i testowanie rozwiązań dzielących koszty i korzyści między użytkownikiem, właścicielem budynku i ESCO (podejście oparte na potrójnej wygranej).

[Energy Centre Bratislava](#) (ECB) jest partnerem w projekcie GuarantEE i zajmuje się projektami na Słowacji. Ponadto, ECB odgrywa aktywną rolę w innych działaniach mających na celu promowanie koncepcji EPC, w tym prowadzi słowacką sieć firm ESCO, opracowuje instrumenty finansowe i bada przyjęcie wytycznych EuroStat dotyczących rozliczania EPC. Podczas sesji, Marcel Lauko, dyrektor ECB, przedstawi osiągnięcia i doświadczenia związane z tymi działaniami.

Kluczowe pytania:

- Jak pokonać podstawowe bariery rozwoju inwestycji realizowanych w formule kontraktu energetycznego (w szczególności badanie nowych wytycznych EPC, przepisów dotyczących pomocy publicznej oraz międzynarodowych doświadczeń w tym zakresie)?
- Jak budować pozytywny wizerunek dla inwestorów publicznych, jak również partnerstwa publiczno-prywatnego, by rozwój rynku EPC nabrał tempa?
- Jakie są oczekiwania firm ESCO i inwestorów w zakresie instrumentów finansowych oraz redukcji barier prawnych i fiskalnych?
- Jaka jest rola banków komercyjnych i innych instytucji finansowych w rozwoju rynku EPC / ESCO i realizacji indywidualnych projektów?

2. Poprawa finansowania EE w sektorze przemysłu/MŚP

Moderator: Pan Zygmunt Parczewski, Ekspert ds. Efektywności Energetycznej

Sprawozdawca: Pan Szymon Liszka, Fundacja na Rzecz Efektywnego Wykorzystania Energii FEWE, Ogólnokrajowe Stowarzyszenie "Poszanowanie Energii i Środowiska" SAPE

Prelegenci:

1. Pani Nicoletta Favaretto, Eurochambres – Projekt STEEEP
2. Pan Zbigniew Kamiński, NFOŚiGW, Efektywność energetyczna – wyzwania dla polskiego przemysłu
3. Pan Adam Hirny, BGŻ BNP Paribas - Perspektywy dalszego korzystania z programu POLSEFF, w tym bariery i wyciągnięte wnioski

Cel i tło

Celem tej sesji jest opracowanie zaleceń dotyczących zwiększenia inwestycji w efektywność energetyczną w sektorze przemysłowym, w szczególności z wykorzystaniem instrumentów finansowych i zaleceń dotyczących rozwoju systemów wsparcia dla MŚP

Podobnie jak w większości krajów UE wyzwaniem jest nadanie przyspieszenia inwestycjom w efektywność energetyczną w sektorze przemysłu i MŚP w Polsce. Kluczową intencją sesji jest zwiększenie motywacji i zachęt w sektorze, w tym między innymi wykorzystanie koncepcji EPC jako elementu zwiększającego dynamikę inwestycji.

Audyty energetyczne stają się obowiązkowe dla wszystkich rodzajów dużych firm. Zawierają one analizy zużycia energii i instalacji technicznych, uzupełnione o listę zalecanych przedsięwzięć efektywności energetycznej, w tym ocenę ich efektywności ekonomicznej. Brakuje jednak zarówno świadomości, jak i motywacji do późniejszego wdrażania zalecanych środków.

Sesja Przemysł/MŚP w ramach regionalnej konferencji Forum Zrównoważonych Inwestycji Energetycznych, która odbyła się w Warszawie 30 listopada 2017 roku, pokazała niektóre z istniejących inicjatyw w Polsce, m.in. programy NFOŚiGW dla przemysłu, instrument „białych certyfikatów”, program POLSEFF oraz starania dotyczące lepszego spożytkowania audytów energetycznych.

Od 2010 r. Bank BGŻ BNP Paribas był operatorem programu POLSEFF mającego na celu zwiększenie efektywności energetycznej w MŚP i związanej z tym redukcji emisji CO₂. Podstawowymi elementami programu były wsparcie techniczne dla MŚP, proste procedury dla beneficjentów i oferowanie 10% lub 15% dotacyjnego współfinansowania projektów. Wsparcie dotyczyło zarówno budynków, jak i procesów technologicznych MŚP. Projektowi towarzyszył automatyczny proces kwalifikacyjny o nazwie LEME w celu optymalizacji rozwiązań technologicznych. Początkowo program nie cieszył się zainteresowaniem, ale wiele spotkań i szkoleń przeprowadzonych przez zaangażowanych doradców w zakresie marketingu i popularyzacji poprawiło jego skuteczność i doprowadziło do zwiększenia liczby projektów. Łącznie w ramach programu sfinansowano 770 projektów o wartości 88 mln EUR. Przedsiębiorstwa korzystające z pomocy pochodziły z różnych branż oraz istotna ich część dotyczyła segmentu mikro (około 65%).

Na poziomie europejskim „Wsparcie i szkolenie na rzecz doskonałej wydajności energetycznej” (STEEEP) to projekt, którego celem jest zapewnienie MŚP ze wszystkich sektorów gospodarki (usługi, przemysł, handel) sprofilowanych szkoleń oraz wsparcia merytorycznego z przykładami dobrych praktyk i skutecznych narzędzi do zarządzania energią. Kluczowymi uczestnikami projektu są Izby Handlu i Przemysłu (CCI), które zostały przeszkolone i posiadają sieć doradców energetycznych mogących bezpośrednio doradzać i wspierać MŚP we wdrażaniu środków poprawy efektywności energetycznej.

Sesja obejmie prezentacje i dyskusje mające na celu zapoznanie się z wyżej wymienionymi przykładami oraz wypracowanie sposobów ich wykorzystania do dalszego rozwoju działań służących finansowaniu efektywności energetycznej w polskim przemyśle, w tym w MŚP.

Kluczowe pytania:

- Jakie są najważniejsze wnioski wyciągnięte z istniejących programów wsparcia przemysłu / MŚP, co się udało? Jakie konkretne rodzaje wsparcia mogą zwiększyć zainteresowanie oraz pomóc w przezwycięzeniu istniejących barier?
- Czy istnieją kluczowe sektory lub branże, dla których program mógłby być ukierunkowany tak by zapewnić szybkie rezultaty? Czy istnieją stowarzyszenia zawodowe lub inni pośrednicy, którzy powinni zostać zaangażowani w celu zwiększenia możliwości korzystania z pomocy?
- Jak zmotywować firmy do rzeczywistego wdrożenia rozwiązań zidentyfikowanych w audytach energetycznych?
- Jaka jest rola banków komercyjnych i innych instytucji finansowych w finansowaniu efektywności energetycznej w sektorze przemysłu / MŚP w Polsce?

3. Promowanie koncepcji Kompleksowej Obsługi Inwestorów (KOI)

Moderator: Pan Wojciech Stawiany, NFOSiGW

Sprawozdawca: Pan Andrzej Rajkiewicz Narodowa Agencja Poszanowania Energii S.A. NAPE/Fundacja Poszanowania Energii FPE

Prelegenci:

1. Pan Raphaël Claustre, Mlei Postif - Francuski przykład punktów Kompleksowej Obsługi Inwestorów dla domów mieszkalnych (prezentacja online)
2. Pani Anna Trudzik, NFOSiGW – Projekt Doradztwa Energetycznego
3. Pan Patrick Boucneau, ESCO Limburg - Belgijski przykład punktów Kompleksowej Obsługi Inwestorów dla budynków komunalnych (prezentacja online)

Cel i Tło

Koncepcja Kompleksowej Obsługi Inwestorów (KOI), znana w Europie Zachodniej pod nazwą „One-Stop-Shop Service”, ma na celu usprawnienie zarządzania przez użytkowników obiektów działaniami na rzecz efektywności energetycznej. Umożliwia im to pracę z jednym podmiotem odpowiedzialnym za całkowitą modernizację obiektu, począwszy od oceny istniejącej sytuacji, zidentyfikowania wymagań użytkowników, przez zastosowanie modułowych zestawów modernizacyjnych, ich montaż i instalację, skończywszy na ich sfinansowaniu i późniejszej konserwacji.

Zainteresowanie właścicieli/użytkowników koncentruje się nie tylko na oszczędzaniu energii, ale także na innych aspektach modernizacji budynków, takich jak poprawa jakości życia, w tym poprawa jakości powietrza w pomieszczeniach i komfortu cieplnego. Koncepcja Punktów Kompleksowej Obsługi zapewnia rozwiązania służące do przeprowadzenia renowacji w celu osiągnięcia wyżej wymienionych korzyści.

Opisywana koncepcja zakłada wprowadzenie odpowiedniej struktury w celu pomocy wszystkim rodzajom podmiotów publicznych lub prywatnych zaangażowanych w proces renowacji obiektów. Struktury KOI działają w formie pośrednika w imieniu instytucji publicznych, w celu wdrożenia środków służących oszczędności energii, które mogą być zorganizowane w formie kontraktacji efektu energetycznego (w tym usługi konserwacyjne, takie jak roboty budowlane, dostawy lub usługi związane z modernizacją energetyczną) lub w innej formie umowy. Koncepcja ta ma przynosić korzyści, takie jak uproszczenie procedur, pomoc w przygotowaniu wymaganych dokumentów i skrócenie czasu inwestycji, w porównaniu do czasu potrzebnego instytucjom publicznym na takie działania.

Więcej informacji na temat koncepcji Kompleksowej Obsługi Inwestorów („One-Stop-Shop”) można znaleźć w [„Przewodniku dotyczącym uruchomienia Kompleksowej Obsługi Inwestorów w zakresie modernizacji energetycznej”](#) opracowanego w ramach projektu CityInvest i opartego na doświadczeniach z inicjatywy RenoWatt w Liège.

W tym kontekście celem sesji jest wypracowanie rekomendacji dla promocji i stworzenia struktur KOI w Polsce. Oparte na dobrych zagranicznych i polskich praktykach kompleksowej pomocy inwestorom dzięki zestawowi narzędzi ułatwiających przygotowanie, planowanie, finansowanie, wdrażanie i monitorowanie efektów projektów w zakresie efektywności energetycznej w sektorze publicznym i niepublicznym.

Poniżej znajduje się dalszy opis niektórych inicjatyw europejskich, które mogą zainspirować i wzbogacić ten proces w Polsce.

Europejski przegląd zintegrowanych remontów domów

Podczas poprzedniego wydarzenia SEI Forum w Mediolanie przedstawiono przegląd zintegrowanych usług remontowych domów w Europie. W prezentacji zauważono, że oferty renowacji domów były często fragmentaryczne i że służyły one bardzo rozdrobnionemu rynkowi użytkowników - i zidentyfikowano wyraźną rolę, jaką ma KOI skupiająca zagregowany popyt i powiązane oferty podażowe.

Energies POSIT'IF

Projekt Energie POSIT'IF powstał w 2012 r., w formie partnerstwa publiczno-prywatnego (société d'économie mixte lub SEM) w regionie Île-de-France. Inicjatywa została stworzona w celu promowania, organizowania, wspierania i wdrażania transformacji energetycznej regionu Île-de-France. Działa jako zintegrowany dostawca usług oferujący projekty techniczne, realizację, finansowanie i usługi ubezpieczeniowe dla właścicieli budynków mieszkalnych wielorodzinnych.

Docelowi odbiorcy Energies POSIT'IF to 1 milion budynków mieszkalnych wielorodzinnych (lokatorskich) ze świadectwem charakterystyki energetycznej w klasach E, F lub G (230 do 450 kWh/m²/rok), co stanowi 47% wszystkich budynków mieszkalnych w tych klasach.

Celem działania Energie POSIT'IF jest bycie prekursorem finansowania przez strony trzecie renowacji energetycznej budynków mieszkalnych, aby zrekomensować brak inicjatywy ze strony sektora prywatnego w tym segmencie. Celem jest więc wykorzystanie zysków wynikających ze znacznych oszczędności energii do opłacenia inwestycji.

Projekt jest wspierany przez Komisję Europejską za pośrednictwem programu MLEI-PDA (Mobilizowanie lokalnych inwestycji energetycznych - Pomoc w rozwoju projektu) realizowanego w ramach programu Horyzont 2020. W 2015 r. Energie POSIT'IF ogłosiło zawarcie umowy strukturalnej z Europejskim Bankiem Inwestycyjnym w ramach globalnego programu finansowania renowacji domów mieszkalnych we Francji o budżecie 400 milionów EUR.

SPEE Picardie

Regionalna Rada Picardie podjęła inicjatywę utworzenia Publicznej Usługi Efektywności Energetycznej (Service Public de l'Efficacité Energétique lub SPEE), która jest zintegrowaną usługą w zakresie renowacji energetycznej budynków mieszkalnych.

Picardie SPEE realizuje projekty termomodernizacyjne mające na celu zaoszczędzenie od 50% do 75% zużycia energii końcowej, w zależności od konfiguracji danego projektu. Inwestycje związane z termomodernizacją mają przynieść oszczędności finansowe równe spłacie pożyczki w okresie życia inwestycji, bez dodatkowych dotacji. SPEE oferuje doradztwo, wsparcie i finansowanie projektów termomodernizacji dla właścicieli domów.

Do kwietnia 2018 r. SPEE Picardie miała kontakt z 4600 użytkownikami końcowymi i przeprowadziła prawie 2 600 audytów energetycznych, które zamieniono na 480 planowanych renowacji, z czego 245 zrealizowano.

Dotychczasowe doświadczenia pokazują, że należy uprościć procedury dla klienta, biorąc pod uwagę zaangażowanie wielu podmiotów oraz znaczenie stabilnego otoczenia regulacyjnego dla takich projektów renowacyjnych.

Przykłady usług kompleksowej obsługi inwestycji energooszczędnych w budynkach użyteczności publicznej

ESCO LIMBURG 2020

ESCO LIMBURG 2020 to wspólny projekt prowincji Limburg, Infrac (regionalny operator sieci energetycznej) i Dubolimburg, prowincjonalnego instytutu doradczego specjalizującego się w zrównoważonym budownictwie. ESCO Limburg 2020 dąży do przyspieszenia renowacji energetycznej nieruchomości komunalnych dla szybszego osiągnięcia standardu niemal zero energetycznego (NZE) i przyczynienia się do osiągnięcia celów klimatycznych prowincji i jej 44 gmin.

Poprzez zaangażowanie istniejącej publicznej firmy (ESCO) - Infrac, utworzonej w 2010 r., pakiet usług energetycznych służących poprawie efektywności energetycznej budynków jest oferowany gminom prowincji Limburg. Obejmują one bezpłatne usługi (telemetria i monitorowanie, studium wykonalności i monitoring zużycia energii dla nieruchomości), a także szereg usług konsultingowych (w tym dynamiczne symulacje i kampanie pomiarowe), a ostatecznie w pełni wdrożony projekt.

Projekt ESCOLIMBURG2020 ma na celu wsparcie, optymalizację i rozszerzenie działań ESCO. ESCO określa najbardziej optymalne rozwiązanie dla danego budynku, biorąc pod uwagę okresy zwrotu, dostępne budżety oraz wymagania i potrzeby administracji.

ESCOLIMBURG2020 jest wspierany przez program Inteligentna Energia Europa poprzez program MLEI-PDA (Mobilizowanie Lokalnych Inwestycji Energetycznych). W ciągu trzech lat projekt ma uruchomić 19,8 mln EUR inwestycji w zrównoważoną energię.

GRE LIEGE (RENOWATT)

RenoWatt to KOI dla władz publicznych miasta Liege, który ułatwia modernizację energetyczną budynków publicznych. Działa jako agencja zamówień publicznych, działając w imieniu władz, które wykonują prace związane z modernizacją energetyczną we własnych istniejących budynkach. Celem agencji jest wspieranie władz publicznych poprzez modelowanie systemu, który może być replikowany w całej Walonii, jednocześnie oddziałujący pozytywnie na rynek pracy w regionie.

Koncepcja zakłada uproszczenie procedury przetargowej, ponieważ audyty techniczne przeprowadzane są przez KOI, a identyfikacja inwestycji jest dzięki temu usprawniona. Pozwoli to między innymi na łączenie inwestycji w wielu budynkach w pakiety i umożliwi władzom publicznym uzyskanie lepszych warunków umownych od ESCO i podmiotów finansujących.

Projekt został uruchomiony w 2014 r, a w 2017 r ogłoszono przetarg na termomodernizację 150 budynków w 75 lokalizacjach, w których szacunkowe oszczędności mają wynieść 27 %- 36% energii elektrycznej i 26-35% paliw na cele ogrzewania.

Nieprofesjonalni inwestorzy, tacy jak właściciele budynków mieszkalnych lub niezbyt doświadczeni zarządcy budynków użyteczności publicznej, mogliby zainteresować się korzystaniem z koncepcji kompleksowej obsługi inwestorów szerzej niż do tej pory. Dzięki Projektowi Doradztwa w zakresie Efektywności Energetycznej, finansowanego przez UE i zarządzanego przez Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, takie podejście zostało zaimplementowane w wszystkich 16 regionach Polski, gdzie rolą doradców jest doradzanie każdego typu inwestorom w przygotowaniu i realizacji projektów EE i OZE. W trakcie sesji odbędzie się m.in. dyskusja, czy inicjatywa doradztwa energetycznych związana z planami niskoemisyjnymi w gminach może zapewnić bazę do stworzenia punktów kompleksowej obsługi inwestorów w Polsce. Uczestnicy będą dyskutować nad modelem biznesowym Kompleksowej Obsługi Inwestorów oraz możliwościami jego wprowadzenia w Polsce.

Kluczowe pytania:

- Jaka nauka płynie z prezentowanych międzynarodowych przykładów w zakresie wprowadzenia koncepcji kompleksowej obsługi inwestorów w Polsce, w tym m.in. ogólna organizacja i wykorzystanie modeli biznesowych?
- Jakie powinny być kluczowe elementy usługi kompleksowej obsługi inwestorów, by najlepiej dostosować się do potrzeb rynku efektywności energetycznej w Polsce?
- Które organizacje i podmioty mogłyby wdrożyć takie rozwiązania i jaka byłaby rola każdej organizacji w takiej strukturze?
- Jakie zmiany w polityce efektywności energetycznej i legislacyjne są potrzebne, aby umożliwić stworzenie / ugruntowania usług kompleksowej obsługi inwestorów?

4. Rozwój instrumentów finansowania EE w budynkach jednorodzinnych

Moderator: Pan Szymon Firlag, Politechnika Warszawska, Buildings Performance Institute Europe BPIE

Sprawozdawca: Pan Arkadiusz Węglarz, Krajowa Agencja Poszanowania Energii S.A. KAPE/Zrzeszenie Audytorów Energetycznych ZAE

Prelegenci:

1. Pan Grzegorz Wolszczak, Bank Światowy - Nowe instrumenty finansowe przygotowane w ramach inicjatywy Regionów Rozwijających się w Polsce (CuR)
2. Pan Goetz von Thadden, Europejski Bank Inwestycyjny – Wzorowany na doświadczeniu litewskim instrument finansowy mający na celu zmniejszenie wymogów dotyczących zabezpieczeń, a tym samym ułatwienie mobilizacji zasobów do programu w zakresie poprawy efektywności energetycznej
3. Pan Andrzej Guła – Instytut Ekonomii Środowiska IEŚ, Polski Alarm Smogowy - Jak wspierać termomodernizację i wymianę źródeł ciepła w domach jednorodzinnych? Konieczne reformy.

Cel i tło

Celem sesji jest wypracowanie rekomendacji na temat tego w jaki sposób nowe instrumenty finansowania mogą zapewnić spełnienie celów programu renowacji budynków jednorodzinnych w dużej skali. Istnieje duży potencjał oszczędności energii w sektorze budynków jednorodzinnych, jednakże brakuje odpowiednich systemów finansowania. Około 3,5 miliona budynków w Polsce znajduje się w złym stanie technicznym. Istniejący schemat dofinansowań mający wspierać termomodernizację został wykorzystany przez zaledwie 2 300 inwestorów.

Problem efektywności energetycznej w budynkach jednorodzinnych stał się niezwykle istotny, gdyż ten sektor budownictwa został zidentyfikowany jako główny emitent zanieczyszczeń powietrza. Ta kwestia jest jednak powiązana z problemem ubóstwa energetycznego wielu rodzin żyjących w takich domach. Obecnie działania kilku ministerstw koncentrują się na tym problemie.

W czasie regionalnej konferencji Forum Zrównoważonych Inwestycji Energetycznych, która odbyła się w Warszawie 30 listopada 2017 roku, Bank Światowy przedstawił inicjatywę Regionów Rozwijających się w Polsce (CuR). Została ona zainicjowana przez Komisję Europejską przy współpracy z polskim rządem oraz Bankiem Światowym w celu opracowania praktycznych rozwiązań problemu wąskich gardeł rozwojowych stojących przed polskimi regionami. Jednym z komponentów CuR jest opracowanie instrumentów finansowych, które mają służyć za zachętę dla właścicieli budynków jednorodzinnych do zwiększania efektywności energetycznej budynków (poprzez termomodernizację i wymianę starych kotłów) przy jednoczesnej poprawie jakości powietrza w Polsce (redukcja smogu, który jest głównie spowodowany niską emisją). Obecnie realizowany program pilotażowy obejmuje dwa rejony: Małopolskę oraz Śląsk w których zlokalizowane jest 1,1 mln budynków jednorodzinnych (z 5 mln tych budynków w całej Polsce). Oba regiony przyjęły rozwiązania anty-smogowe, które zobowiązują właścicieli budynków jednorodzinnych do zastąpienia starych kotłów nowoczesnymi, niskoemisyjnymi, ale nie wymagają one przeprowadzenia termomodernizacji.

Bank Światowy widzi możliwość poprawy poprzez lepszą koordynację dotychczas nieoptymalnych rozproszonych programów wspierających poprawę efektywności energetycznej w budynkach jednorodzinnych na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym. Proponuje się utworzenie funduszu efektywności energetycznej oraz anty-smogowego, aby zgromadzić dostępne zasoby na termomodernizację budynków jednorodzinnych i wymianę kotłów. Zgromadzone środki będą przekazywane do dwóch grup beneficjentów za pomocą dwóch różnych instrumentów. Będą to: i) prawie pełne dotacje dla ubogich energetycznie gospodarstw domowych na modernizację i wymianę kotłów, oraz ii) komercyjne kredyty dla gospodarstw domowych, które nie są ubogie energetycznie, z potencjalnymi zachętami podatkowymi, np. odliczenie podatku dochodowego. Obecnie prowadzone są dalsze prace, aby zalecenia te były bardziej szczegółowe.

Rozwijając takie instrumenty skierowane do prywatnych gospodarstw domowych, poziom zabezpieczenia, o które proszą banki, jest wyzwaniem dla wielu właścicieli domów. Pożyczki dostępne na rynku są oferowane jako niezabezpieczone pożyczki konsumenckie (które są krótkookresowe), lub długookresowe kredyty hipoteczne. Obie opcje stanowią wyzwanie dla wielu gospodarstw domowych, które nie są ubogie energetycznie, ale już zadłużone. Europejski Bank Inwestycyjny przedstawi instrument wzorowany na doświadczeniu na Litwie, mający na celu zmniejszenie wymogów dotyczących zabezpieczeń, a tym samym ułatwiający mobilizację zasobów do programu finansowania efektywności energetycznej.

Ponadto Forum Zrównoważonych Inwestycji Energetycznych zorganizowało 27 lutego 2018 r., Webinarium na temat finansowania remontu domu z perspektywy użytkownika. Chociaż kapitał na sfinansowanie renowacji może być łatwo dostępny, to już usługi, które łączą doradztwo techniczne i finansowe, nie zawsze są dostępne, a złożoność i obciążenie związane z realizacją projektu renowacji mogą być zbyt duże dla niektórych właścicieli domów. Zaprezentowano udane przykłady tego, jak pokonać bariery i przeprowadzić remont domu na dużą skalę:

- Picardie Pass Rénovation, reprezentowany przez Alice Morcrette, który oferuje łączone wsparcie finansowe i techniczne głębokiej modernizacji budynków jednorodzinnych we Francji w celu ożywienia rynku modernizacji.
- Rola paszportów remontowych w pobudzeniu głębokiej modernizacji, Mariangiola Fabbri z Buildings Performance Institute Europe.
- System finansowania PACE w USA i jego adaptacja do Europy, Davide Cannarozzi z GNE Finance.
- Marco Marijewycz, Menedżer Rynku Międzynarodowego z E.ON, zaprezentował kluczowe wnioski wynikające z fazy badań konsumenckich w projekcie Horyzont 2020 EeMAP – Projekt Planu działania w zakresie hipotek energooszczędnych.

Poniżej znajduje się link do nagrania i prezentacji webinarium.

[Nagranie](#)

[Prezentacje](#)

Kluczowe pytania:

- W jaki sposób można przekonać właścicieli domów jednorodzinnych do termomodernizacji i jak można poprawić zainteresowanie korzystaniem z instrumentów finansowych na remont domu?
- Po prezentacjach i dyskusjach, w tym po poszukiwaniu motywacji właścicieli domów, jaka mogłaby być wizja i bardziej praktyczny zakres skutecznego i zakrojonego na szeroką skalę

instrumentu finansowego, który objąłby możliwie największy potencjał oszczędności energii w budynkach jednorodzinnych?

- Jakie przeszkody prawne i fiskalne należy przezwyciężyć, aby wprowadzić instrument finansowania na dużą skalę?
- Jaka będzie rola banków komercyjnych uczestniczących w finansowaniu efektywności energetycznej w domach jednorodzinnych?
- Jaki jest podział odpowiedzialności pomiędzy wszystkimi zainteresowanymi stronami, w tym jaką rolę gminy i inne zainteresowane strony mogłyby odegrać w zwiększaniu świadomości i zaufania do procesu?